

Naar een duurzame oplossing voor Sint Pancras en Koedijk

Evaluatie en verkenning doorwerking vorming gemeente Dijk en Waard

Prof. dr. Marcel Boogers
Dr. Inge Stortenbeker

15 oktober 2024

Belangrijkste vraag mocht niet gesteld

Nog voordat de uitkomsten gepresenteerd worden, staat al vast dat niet iedereen tevreden zal zijn met de evaluatie van de fusie van Dijk en Waard. Een belangrijke vraag blijft immers boven de markt hangen.

De gemeente Dijk en Waard, de provincie en ook de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zaten er niet op te wachten om de fusie al binnen twee jaar te evalueren. Het moest echter van de Tweede Kamer.

Even terug naar 11 februari 2021 als in de Kamer de fusie tussen Langedijk en Heerhugowaard op de agenda staat. Normaal gesproken zou dit geen discussie opleveren. Maar omdat een deel van de inwoners uit Sint Pancras en Koedijk liever bij Alkmaar willen horen én Alkmaar best een grenscorrectie wil, loopt het anders.

De Tweede Kamer keurt de fusie weliswaar goed. En Koedijk en Sint Pancras gaan mee naar Dijk en Waard. Maar wel neemt de Kamer een motie aan die is ingediend door VVD'er Mark Snoeren.

Grenscorrectie

Een motie met de volgende opdracht: 'verzoekt de regering, na voltooiing van het herindelingsproces de provincie Noord-Holland te verzoeken met de nieuwe gemeente Dijk en Waard, de gemeente Alkmaar, alsmede met de inwoners van Sint Pancras en Koedijk te

Een luchtfoto van Sint Pancras met daarop de velden van SV Vrone en dorpshuis De Geist.

FOTO JIFOTO.NL

evalueren en te verkennen of voor de dorpen Sint Pancras en/of Koedijk een grenscorrectie met de gemeente Alkmaar een duurzame oplossing is, en de Kamer hierover binnen twee jaar te informeren over de voortgang'.

Je zou dan ook mogen verwachten dat er een onderzoek wordt uitgevoerd waarbij Pancrassers en Koedijkers na twee jaar de vraag

wordt gesteld of ze na twee jaar in Dijk en Waard te hebben gewoond alsnog de behoefte hebben aan een grenscorrectie met Alkmaar. Maar niets is minder waar.

Onderzoeksvraag

Onderzoeksbureau Necker kreeg in plaats daarvan de opdracht om aan de slag te gaan met de volgende onderzoeksvraag: 'Heeft de herin-

deling van Langedijk en Heerhugowaard tot Dijk en Waard geleid tot een gemeente waarbij overheids nabijheid, de betrokkenheid van inwoners, dorps- en kernenbeleid op een goede wijze met een menselijke maat is vormgegeven, met name ten aanzien van de dorpen Sint Pancras en Koedijk?'

Een bijzondere interpretatie van de motie. Hoogstwaarschijnlijk

wordt dinsdagavond 15 oktober duidelijk wat inwoners vinden van zaken als de dienstverlening en de communicatie van de kant van de gemeente.

Op zich best waardevol om daar lessen uit te trekken, maar dit was niet de opdracht van de Tweede Kamer.

Referendum

En dat vindt ook het gemeentebestuur van Alkmaar. Dat besloot niet meer mee te werken met het onderzoek omdat de vraag die gesteld had moeten worden nu niet gesteld en beantwoord wordt. De provincie stelt op haar beurt dat 'een referendum waarin inwoners de vraag beantwoorden of ze wel of niet bij Alkmaar willen aansluiten' geen inzicht geeft in wat ervaringen van inwoners zijn met de nieuwe gemeente.

Het lijkt er sterk op dat de minister, provincie en gemeente uit angst regeren en bang zijn voor onwenselijke uitkomsten. Bij de huidige onderzoeksopzet zal Dijk en Waard immers hooguit worden geadviseerd om beter haar best te doen. Iets wat later dit jaar moeilijk kan worden overgenomen door de gemeenteraad, die het laatste woord heeft over deze kwestie.

De vraag is echter of daarmee echt de kous af is. Als de motie niet naar tevredenheid van de Kamer wordt uitgevoerd, zou die de minister de opdracht kunnen geven haar huiswerk over te doen. Wellicht dat dan wel de vraag gesteld wordt waar veel Koedijkers en Pancrassers op zitten te wachten.

Roel van Leeuwen

Presentatie onderzoek

- Wat was ook alweer de vraag?
- Hoe zijn de vragen beantwoord?
- Wat zijn de resultaten?
- Wat adviseren we?

Motie-Snoeren c.s.

“de Kamer (...)

verzoekt de regering, na voltooiing van het herindelingsproces de provincie Noord-Holland te verzoeken met de nieuwe gemeente Dijk en Waard, de gemeente Alkmaar, alsmede met de inwoners van Sint Pancras en Koedijk **te evalueren en te verkennen of voor de dorpen Sint Pancras en/of Koedijk een grenscorrectie met de gemeente Alkmaar een duurzame oplossing is**, en de Kamer hierover binnen twee jaar te informeren over de voortgang”

Van motie naar onderzoek

‘Duurzame oplossing’: voor welk probleem?

Opdracht BZK/PNH: doe onderzoek naar overheidsnabijheid, betrokkenheid van inwoners en het dorps- en wijkgericht werken.

Vragen:

- a) Wat heeft nieuwe gemeente Dijk en Waard gedaan voor de inwoners van beide dorpen?
 - o *Dorps- en wijkgericht werken én participatiebeleid*
- b) Wat vinden de inwoners in Sint Pancras en Koedijk?
 - o *Inwonersbetrokkenheid, overheidsnabijheid, leefbaarheid*
- c) Welke lessen zijn te trekken voor beide dorpen en de gemeente als geheel?
 - o *‘Duurzame oplossing’*

Van motie naar onderzoek

BZK opdrachtgever

PZH gedelegeerd opdrachtgever

Begeleidingscommissie gemeente, PZH

Tweede kamer is geïnformeerd over aanpak onderzoek

B&W Alkmaar is geïnformeerd over voortgang onderzoek

Het onderzoek

Onderzoeksvraag

In hoeverre is **overheidsnabijheid**, **betrokkenheid van inwoners** en het **dorps- en wijkgericht werken** in de gemeente Dijk en Waard op een goede wijze met een menselijke maat vormgegeven, in het bijzonder voor de inwoners van Sint Pancras en Koedijk, en welke lessen zijn daaruit te trekken voor deze beide dorpen en de gemeente als geheel?

Deel 1: Evalueren

In beeld brengen van de huidige situatie

Dorps- en wijkgericht werken en participatiebeleid:

- Hoe is het georganiseerd?
- Hoe werkt het beleid voor Sint Pancras en Koedijk? Wat wordt er gedaan en met welk resultaat?

Ervaringen van inwoners

- Inwonersbetrokkenheid
- Overheidsnabijheid
- Leefbaarheid

Deel 2: Verkennen

In beeld brengen welke duurzame oplossingen nodig zijn

- Welke lessen zijn te trekken voor het beleid van de gemeente Dijk en Waard?
- (wat heeft Alkmaar te bieden voor beide dorpen?)
- In hoeverre is grenscorrectie een duurzame oplossing?

Deel 1. Evalueren

Dorps- en wijkgericht werken

- Pilot dorps- en wijkgericht werken in N-Z Scharwoude en Schilderswijk, *niet* in Sint Pancras en Koedijk.
- Goede manier om samen met inwoners plannen te ontwikkelen, maar ambtelijke capaciteit en bestuurlijke aandacht schiet wat tekort
- Toekomst dorps- en wijkgericht werken is nog niet duidelijk

Conclusie: De bestuurlijke en ambtelijke inbedding van het dorps- en wijkgericht werken is nog zwak ontwikkeld

Participatie

- Participatiebeleid is succesvol bij ruimtelijke projecten van de gemeente
- Inspelen op initiatieven van inwoners is lastiger

Conclusie: Het participatiebeleid wordt nog vooral toegepast bij door de gemeente geïnitieerde ruimtelijke projecten

Evaluatie van een nieuwe gemeente

- Dorps- en wijkgericht werken en participatiebeleid zijn nog volop in ontwikkeling
- Dat geldt ook voor de organisatie en het bestuur
- Het duurt minimaal één bestuursperiode voor een nieuwe gemeente optimaal functioneert

Inwoners van Sint Pancras en Koedijk:

Wat zijn je ervaringen met de gemeente Dijk en Waard?

www.onderzoekdijkenwaard.nl

Geef je mening!

Ervaringen van inwoners

Vragenlijst

Hoe wordt de invulling van overheidsnabijheid, het betrekken van inwoners en het dorps- en wijkgericht werken door de inwoners van Sint Pancras en Koedijk ervaren?
Wat wordt gewaardeerd en wat zijn aandachtspunten?

Drie thema's

- Inwonersbetrokkenheid
- Overheidsnabijheid
- Leefbaarheid

Ervaringen van inwoners

Ontwerp van de vragenlijst

Totstandkoming vragenlijst

- Onderzoek van I&O in 2019
- Twee werksessies met inwoners van Koedijk en Sint Pancras (mei 2024)
Uitgenodigd via: sociale media gemeente, aankondiging gemeentewebsite, advertentie GemeenteNieuws, persbericht overgenomen door lokale media

Ervaringen van inwoners

Peiling

Peiling 17 juli t/m 7 juli via www.onderzoekdijkenwaard.nl

- Social media advertenties
- Advertenties via digitale kanalen van DPG-media (o.a. nu.nl)
- Papieren vragenlijsten versterkt bij dorpshuis De Geist (Sint Pancras), De Binding (Zuid-Scharwoude) en (later) De Bonte Koe (Koedijk)
- Geadresseerde ansichtkaart voor alle bewoonde adressen in Sint Pancras en Koedijk (gemeente Dijk en Waard)
- Aanvraag papieren vragenlijst via 0800-nummer

Ervaringen van inwoners

Invullers

Verificatiemethoden

- Bevestigingsmail
- Postcodes Sint Pancras en Koedijk (gedeelte Dijk en Waard)
- Invultijd
- Open antwoorden
- Verwijslink

464 invullers

398 Sint Pancras, 31 Koedijk, 35 postcode onbekend

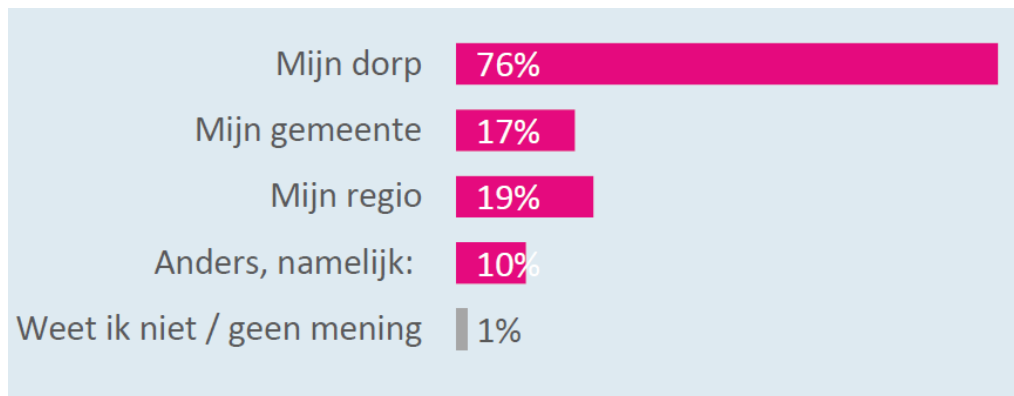
Zelf onderwerp kiezen

- 77% vulde alles in
- 23% één of meerdere onderwerpen

Ervaringen van inwoners

Inwonersbetrokkenheid

Ik voel me het meest **verbonden** met mensen in...

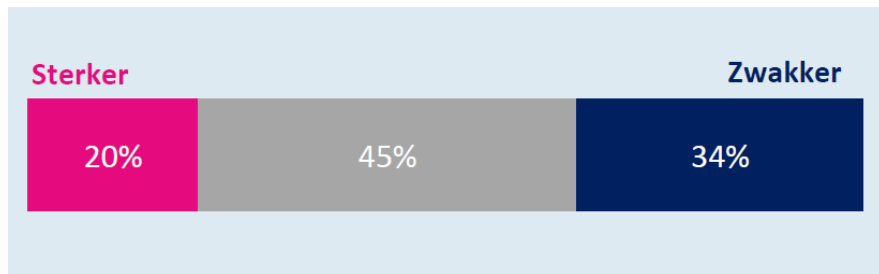

Ervaringen van inwoners

Inwonersbetrokkenheid

92% vindt dat hun dorp een eigen karakter heeft

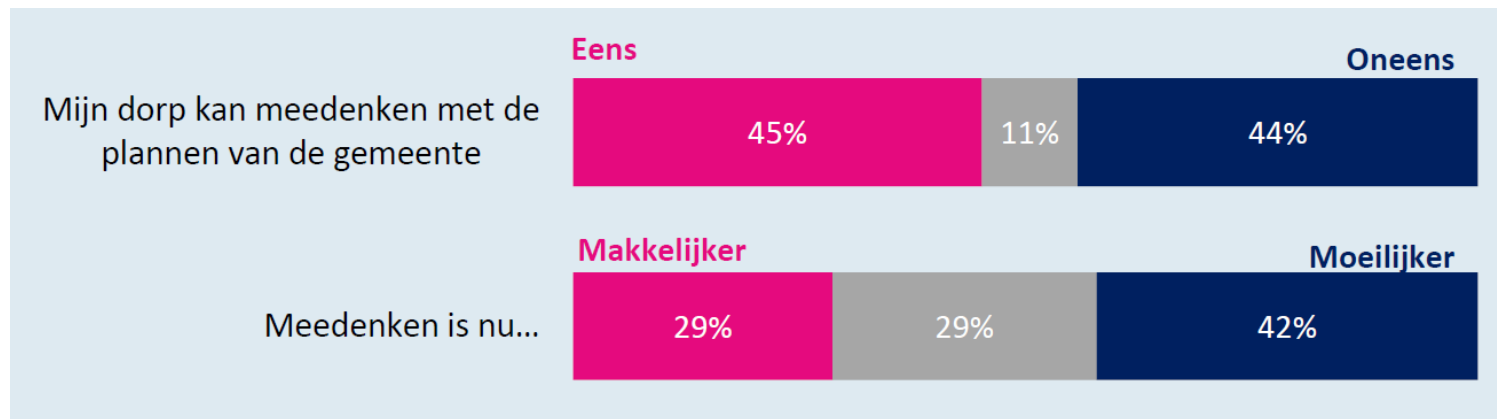
Sinds mijn dorp onderdeel is van de gemeente Dijk en Waard, is het **eigen karakter van mijn dorp...**

Ervaringen van inwoners

Inwonersbetrokkenheid

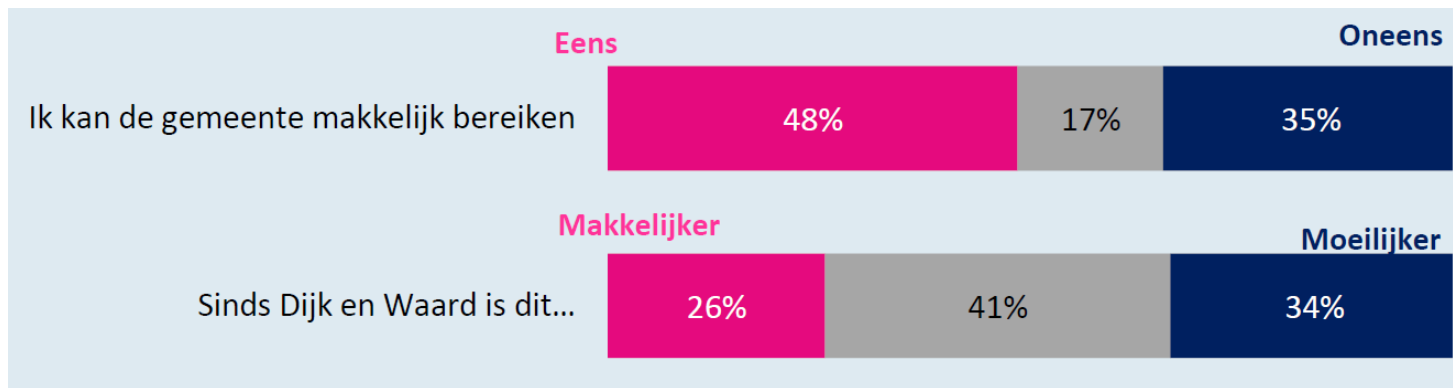
Meedenken en meedoen met de plannen van de gemeente

Ervaringen van inwoners

Overheidsnabijheid

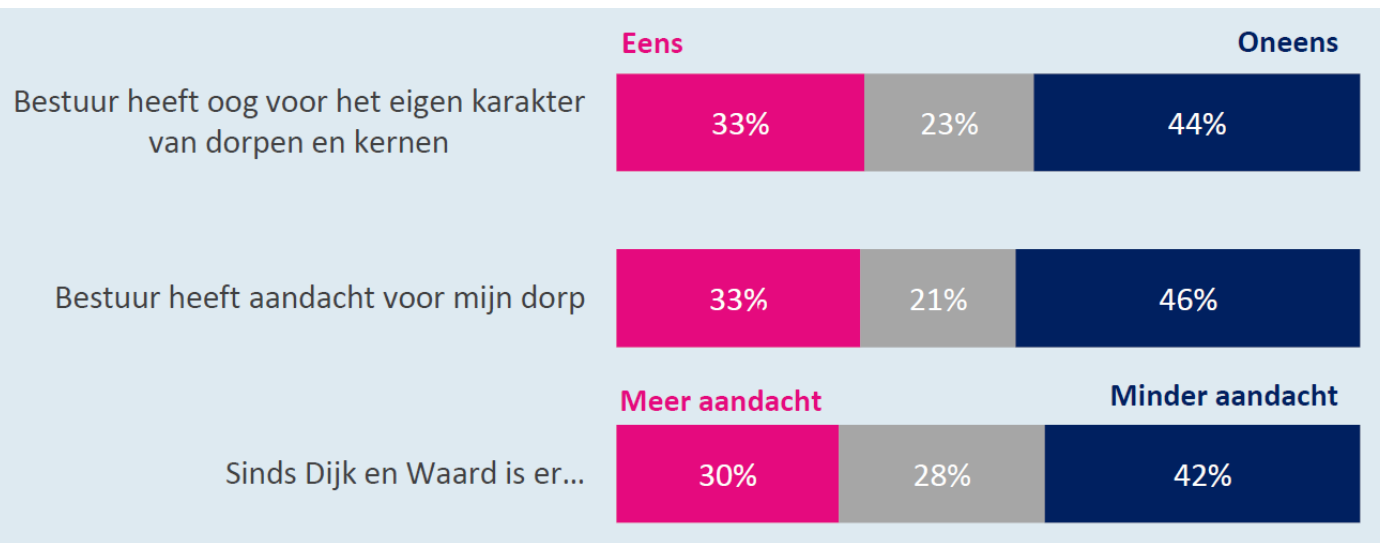
Bereikbaarheid van het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie

Ervaringen van inwoners

Overheidsnabijheid

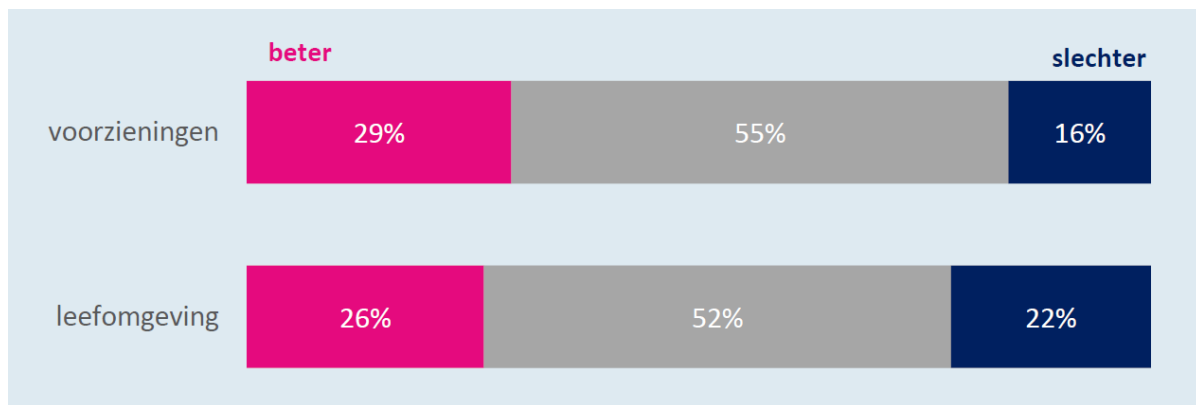
Dorpsgericht werken

Ervaringen van inwoners

Leefbaarheid

Voorzieningen en leefomgeving

Ervaringen van inwoners

Sint Pancras en Koedijk

- Inwoners voelen zich verbonden met hun eigen dorp en hechten waarde aan de eigen identiteit
- Inwoners zijn enigszins kritisch over hoe de aandacht voor hun dorp zich heeft ontwikkeld en de invloed die zij kunnen hebben op gemeentelijke plannen
- Inwoners zijn overwegend positief over de leefbaarheid van de dorpen en hoe zich dat heeft ontwikkeld sinds het ontstaan van de gemeente Dijk en Waard

Deel 2. Verkennen

Aandachtspunten evaluatie (1)

- Bestuurlijke aandacht en ambtelijke capaciteit voor dorps- en wijkgericht werken is nog niet goed ontwikkeld
- Dorps- en wijkgericht werken richt zich (nog) niet op Sint Pancras en Koedijk
- Het kost moeite om goed in te spelen op initiatieven uit de samenleving

Aandachtspunten evaluatie (2)

- Inwoners Sint Pancras en Koedijk zijn (wat) ontevreden over de aandacht van het gemeentebestuur voor hun dorp
- Inwoners zijn enigszins kritisch over de invloed die zij met hun dorp kunnen hebben op gemeentelijke plannen

Is grenscorrectie een duurzame oplossing?

Is grenscorrectie een duurzame oplossing?

- Hoe groot is het probleem dat moet worden opgelost? Hoe ontevreden zijn inwoners in Sint Pancras en Koedijk?
- Is gemeente Dijk en Waard in staat die problemen op te lossen?
- Of is een grenscorrectie een duurzame oplossing?

Hoe groot is het probleem dat moet worden opgelost?

- Inwoners richten zich vooral op hun eigen dorp
- Inwoners zijn kritisch over de aandacht van de gemeente voor hun dorp en de mogelijkheden om mee te praten over gemeentelijke plannen....
- ... maar ze signaleren over het algemeen *geen* grote problemen.
- Inwoners zijn overwegend positief over de zorg voor de leefomgeving

Kan Dijk & Waard die problemen oplossen?

- Het dorp- en wijkgericht werken moet worden versterkt en uitgebreid.
 - Dorps- en wijkgericht werken ook voor andere gebiedsdelen
 - Organisatieontwikkeling is nodig
 - Wijkcontactfunctionarissen
 - Meer bestuurlijke aandacht van college en raad
- De gemeente heeft genoeg mogelijkheden om dit te doen
- De gemeente bestaat pas kort en is volop in ontwikkeling
- Een grenscorrectie ligt daarom niet voor de hand